

POSTOJI LI POVEZANOST AKTIVNOSTI BOLESTI I FUNKCIONALNE SPOSOBNOSTI S POLIMORFIZMOM VDR U PSORIJATIČNOM ARTRITISU?

IS THERE A CONNECTION BETWEEN DISEASE ACTIVITY AND FUNCTIONAL CAPACITY WITH VDR POLYMORPHISM IN PSORIATIC ARTHRITIS?

Alen Vrtarić ¹, Ines Doko Vajdić ², Nora Nikolac Gabaj ^{1,3}, Frane Grubišić ², Marija Božović ¹, Tomislav Pavičić ¹, Hana Skala Kavanagh ², Lucija Prtenjača ², Simeon Grazio ²

¹Klinički zavod za kemiju, Klinički bolnički centar Sestre milosrdnice, Zagreb

²Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Klinički bolnički centar Sestre milosrdnice, Zagreb

³Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb

Uvod. Etiopatogeneza psorijatičnog artritisa (PsA) uključuje ispreplitanje većeg broja genetskih i okolišnih čimbenika koji dovode do upale posredovane imunološkim odgovorom, što potiče daljnje napredovanje bolesti. Biološki učinak 1,25(OH)₂D posredovan je receptorima za D vitamin (engl. vitamin D receptor, skr. VDR). Gen za VDR se nalazi na 12. kromosomu i do danas je identificirano preko 450 VDR polimorfizama, koji su imenovani prema nazivu enzima, restrikcijskih endonukleaza TaqI, BsmI, ApaI i FokI. Cilj ovog istraživanja bio je utvrditi povezanost polimorfizama VDR gena, FokI i TaqI, s aktivnošću bolesti i funkcionalnom sposobnošću u bolesnika sa PsA.

Ispitanici i metode. Presječno istraživanje obuhvatilo je 68 bolesnika s dijagnozom PsA prema CASPAR kriterijima. Istraživanje je provedeno u Klinici za Reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju i Kliničkom zavodu za kemiju KBC Sestre milosrdnice, u periodu od 2020. do 2024. godine. U ocjeni aktivnosti bolesti korišten je DAPSA indeks, a za zahvaćenost asijalnog skeleta BASDAI. HAQ-DI i FACIT-F su upotrijebljeni za procjenu funkcionalne sposobnosti, a za bolesnike sa zahvaćenim aksijalnim skeletom BASFI. Timed- Up and Go testom procijenjena je globalna pokretljivost. Uz određivanje genotipizacije FokI (rs2228570) i TaqI (rs731236), od laboratorijskih su testova analizirani: CRP, SE, IL-6 i 25(OH)D₃. Značajnost je postavljena na $P < 0,05$.

Rezultati. Značajna razlika prema genotipu polimorfizma FokI uočena je za indeks aktivnosti bolesti BASDAI, a genotip T/T imao je više vrijednosti od genotipa C/C ($P=0,026$) i za jačinu boli unutar 24 sata, gdje je genotip T/T pokazao lošije ishode od C/C ($P=0,049$). Također, utvrđena je značajna razlika u distribuciji bolesnika kategoriziranih prema DAPSA indeksu za aktivnost bolesti ($P=0,030$). U vezi genotipova TaqI utvrđena je značajna razlika u distribuciji bolesnika kategoriziranih prema BASDAI indeksu za aktivnost bolesti ($P=0,043$).

Zaključak. Polimorfizam VDR gena povezan je s nekim kliničkim ishodima bolesnika sa PsA. FokI ima potencijalni utjecaj na aktivnost bolesti i percepciju boli, dok polimorfizam TaqI ima manju ulogu u kliničkim ishodima. Potrebna su daljnja istraživanja na većem broju bolesnika, koja će razjasniti ulogu genetskih čimbenika na modulaciju tijeka bolesti u bolesnika sa PsA.

Ključne riječi: vitamin D, receptor, polimorfizam, psorijatični artritis

E-pošta glavnog autora: simeon.grazio@kbcsm.hr

Izjava o sukobu interesa: nema sukoba interesa